

**Samenwerken aan de
Metropoolregio Utrecht,
het kloppend hart van
de gezonde samenleving**

Powered by

mu metropool
regio utrecht

Economic Board
Utrecht Region

Inleiding

Wij zijn de Metropoolregio Utrecht (MRU¹), het kloppende hart van een gezond Nederland. Een (inter)nationaal toonaangevende en bedrijvige regio met 1,5 miljoen inwoners. De MRU kent een rijke historie en een levendige balans tussen stedelijke en landelijk gebied. We zijn een aantrekkelijke woonplaats waar werken, studeren, ontmoeting en recreatie samenkomen. De MRU is de ontmoetingsplek voor innovatie en kennis op het gebied van gezondheid. Vanuit deze kwaliteiten willen wij als regio het meeste bijdragen aan een gezond Nederland. Niet voor niets zijn wij Utrecht, Heart of Health.

Aandacht voor brede welvaart en bestaanszekerheid voor iedereen. Dat is het uitgangspunt van de MRU om opgaven op een toekomstbestendige manier vorm te geven: iedereen moet meekunnen profiteren. Wij willen huidige en toekomstige generaties de zekerheid geven van betaalbare woningen, toekomstbestendige werkgelegenheid, een gezonde leefomgeving en een hoge kwaliteit van leven. In de MRU moeten beweging, sport, cultuur, recreatie, water, natuur en groen gelijke tred houden met de groei. Het doel is een gebalanceerde ontwikkeling waarin iedereen, zowel in stedelijke als landelijke gebieden, toegang heeft tot voorzieningen die een gezonde en actieve levensstijl ondersteunen.

We willen veel bouwen: In totaal kunnen wij 165.000 woningen tot 2040 realiseren. Daarmee dragen wij in flinke mate bij aan de nationale woningbouwambities en de bestaanszekerheid van duizenden huishoudens en gezinnen. De bouw in ons gebied staat echter flink onder druk door de grote stikstofopgave. Daarnaast lopen wij aan tegen de grenzen van de netcapaciteit als één van de zwaarst getroffen regio's van Nederland. **We vragen het Rijk om vaart te maken met een effectieve stikstofaanpak zodat de bouw in de MRU niet stilvalt.**

Om woningbouw mogelijk te maken zetten wij vol in op mobiliteitstransitie, onder meer via ons alternatief voor de verbreding van de A27, het tijdelijke maatregelenpakket

¹ De Metropoolregio Utrecht wordt gedragen door de netwerkorganisaties van gemeenten (U10 en Regio Amersfoort) en de provincie Utrecht. Daarbij wordt nauw samen gewerkt met de aangrenzende regio's Foodvalley en Gooi- en Vechtstreek. Deze MRU agenda wordt ondersteund door de Economic Board Utrecht en de Utrechtse gemeenten binnen de regio Foodvalley (Veenendaal, Rhenen en Renswoude).

voor knooppunt Hoevelaken en onze regiopoorten.² Dat doen we óók omdat de brede welvaart in andere regio's beperkt wordt als het in en rondom de Metropoolregio Utrecht stilstaat; door onze centrale ligging lopen er immers veel nationale weg- en spoorverbindingen doorheen. De MRU kampt tot slot met tekorten op de arbeidsmarkt in de maatschappelijk relevante sectoren. Het oplossen van deze tekorten is essentieel om een toekomstbestendige werkgelegenheid te realiseren waar iedereen van mee kan profiteren.

Met het Rijk hebben wij samenwerkingsafspraken gemaakt om de woningnood op te lossen en ervoor te zorgen dat de MRU voor iedereen een prettige plek blijft om te wonen en te werken. De groei brengt niet alleen 'ruimtelijke' inpassingsproblemen met zich mee, maar raakt ook aan de bestaanszekerheid van inwoners. Bijvoorbeeld aan basisbehoeftes zoals een dak boven je hoofd en voldoende ruimte voor sociale voorzieningen zoals scholen en ziekenhuizen. Extra druk op de ruimte in ons gebied geeft daarbij de ambitie van het Rijk om defensie in onze regio te concentreren. **Wij werken hier graag aan mee, maar dat vraagt van het Rijk goede randvoorwaarden en samenwerking.**

Om ons regionaal in te kunnen blijven zetten voor het vervullen van deze nationale ambities is een goede financiële uitgangspositie voor provincie en gemeenten cruciaal. Gezien het feit dat provincies en gemeenten de sleutel in handen hebben voor het toekomst klaar maken Nederland, roepen we het volgende kabinet op om de taken in balans te brengen met de middelen.

Via de Economic Board Utrecht (EBU) werken we nauw samen met bedrijfsleven en kennisinstellingen om onze ambities en plannen te verwezenlijken. En voor die ambities en plannen zetten wij graag de goede samenwerking voort met een nieuw kabinet, met de steun van de Eerste en Tweede Kamer. Graag bieden wij onze oplossingen aan voor de duurzame groei van Nederland. Wij kijken uit naar een productieve en energieke samenwerking!

² Regiopoorten zijn goed bereikbare ov-knooppunten waar een substantieel deel van de regionale woningbouwgroei opgevangen kan worden. Daarnaast dragen de Regiopoorten bij aan de regionale verstedelijkingsopgave en zijn zij een onmisbare schakel bij het ontlasten van het mobiliteitssysteem.

Wonen

De MRU behoort tot de meest gewilde woningmarktregio's van Nederland en heeft landelijk het grootste woningtekort. Dit maakt de noodzaak om voldoende te bouwen groot. De MRU levert, door 165.000 woningen te bouwen tot 2040, een substantiële bijdrage aan het oplossen van het nationale woningtekort via de verschillende regionale woondeals die wij het met Rijk hebben gesloten. Hierdoor leveren we tevens een grote bijdrage aan de bestaanszekerheid van veel huishoudens. We bouwen in de MRU met oog voor kwaliteit: klimaatbestendig, duurzaam en met voldoende groen.

De woningbouwopgave is divers, vraagt een grote inspanning van alle partijen en mag niet stilvallen. Zo moeten er niet alleen heel veel betaalbare woningen bijgebouwd worden maar ook woningen komen voor uiteenlopende doelgroepen, zoals ouderen met een zorgbehoefte of gezinnen die op zoek zijn naar een ruimere woning. Deze kwalitatieve woningbouwopgave laat zich niet vanzelfsprekend rijmen met de grote prioriteit die wordt gegeven aan het bouwen van heel veel woningen op korte termijn.

We lopen in onze bouwopgave tegen de grenzen van het haalbare aan. Zo staat de betaalbaarheid van woningen en daarmee de bestaanszekerheid van onze inwoners onder druk en lopen we tegen de grenzen van met het Rijk gesloten woondeals aan. Als gemeenten en provincie trekken we alles uit de kast om woningbouw mogelijk te blijven maken. Financieel blijft echter een tekort voor aspecten als betaalbaarheid, bereikbaarheid en duurzaamheid.

- **Daarom roepen we het rijk op een **structurele financiering van de bouwstroom** mogelijk te maken. De bouw in de MRU mag niet stilvallen!**

Mobiliteit en bereikbaarheid

De MRU ligt in het hart van ons land. Het is een plek waar Nederlanders graag wonen, werken, studeren, ontmoeten en recreëren. Het mobiliteitssysteem van de Metropoolregio Utrecht is dé draaischijf van Nederland voor de weg en het spoor. Staat het verkeer in de MRU vast, dan staat Nederland voor een groot deel stil. De MRU vormt immers de onmisbare schakel tussen vrijwel alle regio's in Nederland. De stations Utrecht Centraal en Amersfoort Centraal vormen samen de draaischijf van Nederland op het spoor. Dagelijks stappen hier honderdduizenden treinreizigers in, uit óf over op een andere trein.

We pakken mobiliteit aan met een inzet op alternatieven voor de auto waar dit kan en waar noodzakelijk met aandacht voor doorstroming van nationaal verkeer op het hoofdwegennet. Hiermee scheppen we ruimte voor woningbouw, verbeteren we de leefbaarheid én houden we Nederland bereikbaar. Het Alternatief Ring Utrecht (ARU) en de aanpak Knooppunt Hoewelaken (inclusief tijdelijke maatregelen) bieden een evenwichtig pakket aan alternatieven per fiets en OV voor het lokaal en regionaal verkeer en een verbetering van het rijkswegennet. Met onze aanpak willen wij niet alleen de brede welvaart voor iedereen in de MRU versterken maar ook een bijdrage leveren aan het aanpakken van onwenselijke verschillen die er ontstaan tussen regio's in Nederland.

Wij begrijpen dat een komend kabinet slechts beperkt extra middelen in grote infrastructuurprojecten kan investeren. De enorme woningbouw- en bereikbaarheidsopgave vraagt echter om actie.

- Wij roepen het Rijk op om met ons werk te maken van de meest urgente grote projecten: het **Alternatief Ring Utrecht** (inclusief de Noordelijke Randweg Utrecht), de **Merwedelijn**, het realiseren van **knooppunt Hoewelaken** (inclusief overbruggingspakket) en een snelle **verbreding van de Rijnbrug**.
- Daarnaast vragen wij aandacht voor een toekomstige **opwaardering van Amersfoort Centraal**.

Netcongestie

Ook in de Metropoolregio Utrecht stappen steeds meer huishoudens en bedrijven over van fossiele brandstoffen op volledig elektrisch, leveren stroom terug via zonnepanelen, of gebruiken laadpalen voor elektrische auto's. We lopen echter tegen de grenzen van de netcapaciteit aan; in Utrecht meer dan in andere regio's in Nederland. In 2022 is reeds netcongestie afgekondigd voor afname door grootverbruikers, waardoor (inmiddels al honderden) bedrijven niet meer kunnen worden aangesloten. Uit recente berekeningen van TenneT en Stedin blijkt dat vanaf 2025 in de provincie Utrecht ook de beschikbare capaciteit voor kleinverbruik in gevaar komt. Daarmee is netcongestie een belemmering voor woningbouw, werklocaties, mobiliteit en duurzame energie.

Met de [Kamerbrief](#) over nieuwe maatregelen netcongestie ligt er een ambitieus pakket van netbeheerders en het ministerie van EZK om netcongestie op korte- en lange termijn aan te pakken. We bieden aan om die maatregelen versneld tot uitvoering te brengen in de Metropoolregio Utrecht. Het gaat hierbij concreet om:

- **Sneller bouwen; Pilot proactief bouwen** Tennet/Stedin voor stations Amersfoort-Noord en Utrecht-Noord.
- **Beter benutten; Test en opschaling met flexcontracten/flextenders.**
- **Flexibel gebruik; Ontwikkeling en opschaling aanpak energiehubs** (Lage Weide).
- **Slim laden en verduurzaming woningen; Introductie netbewust laden en netbewust verwarmen**

Economie

De MRU is de snelst groeiende regio van Nederland en meest competitieve regio van Europa. Om deze groei evenwichtig plaats te laten vinden, willen het aantal banen van alle opleidingsniveaus in onze regio minimaal mee laten groeien met de verwachte bevolkingsgroei. We kiezen hierbij voor banen die een bijdrage leveren aan maatschappelijke opgaven zoals gezonde mensen, toekomstbestendige leefomgeving en waardevolle digitalisering. Dit is een grote uitdaging, zeker in een regio waar betaalbare werklocaties lastig te vinden zijn en de arbeidsmarkt zeer krap is. Daarnaast zien we een groot onbenut potentieel aan talenten in de samenleving die wij hard nodig hebben voor de maatschappelijke opgaven.

- **Daarom pleiten wij een structurele, substantiële bijdrage vanuit het Rijk voor een **Regionaal Talentfonds**, dat voortbouwt op de goede ervaringen met de Utrechtse Omscholingsregeling, waarmee structurele tekorten in maatschappelijk relevante sectoren worden aangepakt op alle niveaus.**
- **Aanvullend hierop willen wij met het Rijk instrumentarium ontwikkelen om bestaande bedrijventerreinen beter te benutten door te **intensiveren en verduurzamen** en topcampussen, zoals het Utrecht Science Park, meer in hun groei te faciliteren.**

Groen en water

De MRU is een regio waar nu al veel Nederlanders graag wonen en werken. Door de diverse buitengebieden van de regio willen steeds meer mensen zich hier vestigen. Deze kwaliteiten staan echter onder druk door de ruimteclaims vanuit functies als wonen, werken en mobiliteit. Terwijl deze kwaliteiten juist voor de gezondheid en welzijn van de inwoners heel belangrijk zijn. Daarnaast is het versterken van deze buitengebieden nodig om urgente problemen zoals de beschikbaarheid van zoetwater, waterberging -en veiligheid en klimaatadaptatie voor de regio niet te verergeren of te versnellen.

Daarom kiest de MRU via het programma Groen Groeit Mee voor een aanpak waarbij het bouwen van woningen hand in hand gaat met het ontwikkelen van een toegankelijk beleefbaar groenblauwe raamwerk en het treffen van klimaatadaptatiemaatregelen. Bovendien helpen wij met deze aanpak onze agrariërs met de transitie in het landelijk gebied door ze te betrekken bij ons natuur- en landschapsbeheer.

Groen Groeit Mee richt zich met name op het ‘tussengebied’ tussen de steden en het landelijk gebied. Het heeft als doel om een samenhangend groenblauw raamwerk te creëren dat aansluit op de groenblauwe ontwikkelingen in en om de stad (programma GIOS). En de kansen op groenblauwe ontwikkelingen gekoppeld aan de transitie van het landelijk gebied. Daarbij worden vijf ambities nagestreefd: ‘toegankelijk groen voor iedere bewoner’, ‘duurzame landbouw’, ‘veerkrachtige natuur’, ‘beleefbaar landschap’ en ‘zichtbaar water’. Het is dus cruciaal dat de investeringen voor groenvoorzieningen en klimaatadaptatie gelijke tred houden met de stedelijke ontwikkelingen. Dit kunnen we in het midden van het land niet alleen dragen.

- **We roepen het Rijk daarom specifiek op om middelen te reserveren voor toekomstbestendige (recreatie)ruimte in en rondom steden en dorpen, bijvoorbeeld in de vorm van een specifiek op de groene opgave gericht fonds. Voor verbetering en uitbreiding van de huidige groenblauwe structuren zijn de bestaande bekostigingsbronnen immers ontoereikend.**
- **Daarnaast is het behulpzaam als de recreatieve waarde van groen in en rondom onze steden en dorpen (inhoudelijk en financieel) kan worden meegenomen bij de realisatie van andere doelen, waaronder die van de van het Nationaal Programma Landelijk Gebied.**

Transitie landelijk gebied

‘Niet alles kan overal’: het is noodzakelijk om op zeer korte termijn veel minder stikstof uit te stoten, om natuurherstel mogelijk te maken. Als dat niet gebeurt, blijft Nederland op slot. Het is dan juridisch nauwelijks meer mogelijk om vergunningen te verlenen. Niet voor huizen en bedrijven, en ook niet voor spoor en wegen. Dat betekent dat de bouw stilvalt, met forse economische en sociale gevolgen. Ook in de MRU.

De transitie van het landelijk gebied uit het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) vraagt dan ook om een intensieve samenwerking tussen Rijk en regio. Het is niet enkel de stikstofopgave, maar ook de transitie naar een toekomstbestendig watersysteem gaat verder dan de provinciegrenzen. De provincie Utrecht zet in op een koppeling met het Deltaprogramma om de vraag naar zoetwater op lange termijn volhoudbaar te krijgen, ook om de klimaatopgave in de veenweidegebieden te kunnen realiseren. Om de agrarische sector werkelijk perspectief te geven is het nodig om zowel via het verdienvermogen (langjarige vergoedingen voor groene/blauwe diensten) als in het drukken van de kosten (via bijvoorbeeld de herwaardering van gronden via bijv. landschapsgronden) te helpen. In gebiedsprocessen winnen we pas het vertrouwen terug als de crisis rond de PAS-melders en de interimers is opgelost. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de Rijksoverheid, maar is minstens zo essentieel voor provincies om tot uitvoering te komen van de afspraken in het Nationaal Programma Landelijk Gebied.

Het afgelopen jaar is hard gewerkt om tot het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) te komen, waarin specifieke Utrechtse maatregelen (zoals de transitie naar duurzame landbouw) en Utrechtse gebiedsprocessen zijn uitgewerkt om de gestelde verbeterdoelen te behalen. Echter op voorhand staat vast, dat zonder hulp van het Rijk deze niet gehaald worden. Om van kant te raken is het nodig dat

- **Op de korte termijn de toegezegde middelen voor de uitvoering van de gebiedsprogramma beschikbaar komt. Zoals het geld voor de **koploperprojecten** en het **transitiefonds**;**
- **Het Rijk inzet op **meer generieke maatregelen** die gelden voor heel Nederland. Waarbij het behalen van de doelen niet alleen gekoppeld is aan de inzet van de regio's. Het bereiken van de **CO2-doelstellingen** in o.a. onze regio is dan beter te realiseren wat een belangrijke voorwaarde is voor onze bouwambities.**

